Inspraakreactie Aart Buurma, Kootwijk-Barneveld 2 december 2021

Bedankt dat ik als Kootwijker, natuurliefhebber en deelnemer Kootwijk Groen een reactie mag geven over de voorgenomen afsluitmaatregelen in onze woonomgeving.
Ik ben het met de Provincie eens dat de kwaliteit van de Veluwse natuur in de laatste decennia sterk is achteruitgegaan. Dat constateer ik ook uit eigen waarneming. Het is goed dat alles op alles gezet wordt om dit te stoppen cq. herstel/verbetering te bewerkstelligen.

Afsluitplannen Kootwijkerzand en monitoring
De Provincie beoogt wandel- en fietspaden en natuurterreinen geheel of gedeeltelijk af te sluiten om ongewenste recreatiedrukte tegen te gaan. De natuur heeft hier baat bij, is de redenatie. Is dit in alle gevallen wel juist? Wil je een gebied afsluiten dat lijkt me dat er sprake moet zijn van drukte (verstoring) en dat er fauna voorkomt, en dat de soorten storingsgevoelig zijn.
Het Kootwijkerzand als voorbeeld. Het zuidelijk deel van het grote zandgebied staat genomineerd om in de vogelbroedperiode maart t/m juni te worden afgesloten. Dan denk ik “dat klopt toch niet, Ik ken het gebiedsdeel niet anders dan dat het er jaarrond uiterst rustig is”.
Van het voorjaar, In het afgelopen broedseizoen, heb ik het gebied gemonitord op recreatiedrukte, samen met vier andere Kootwijkers, in 2 teams. Totaal 18 terreinbezoeken op uiteenlopende data, op zon- en feestdagen en doordeweeks, tussen ca. 14.00 en 16:00 uur. Erg druk was het op de Veluwe op Hemelvaartsdag 13 mei. Ik zal mijn bevinding in Kootwijk schetsen. Het druktebeeld in de kern bij de Brink was ongekend, veel wandelaars, fietsers, alle terrasjes van het Hilletje en de De Brinkhof waren bezet. De parkeerplaats bij de uitkijktoren: druk, druk – ik telde maar liefst 150 auto’s !!. Bij de uitkijktoren telde ik aardig wat mensen, allen op of in de nabijheid van de toren, veelal in groepjes, ouders met spelende kinderen.
Toen ik 700 meter verderop liep, zag ik gaandeweg vrijwel geen mensen meer. Ik beklom een hoog gelegen stuifduin dat ruim uitzicht biedt over een groot gebiedsdeel dat genomineerd staat voor afsluiting. Wat ik daar voor me zag was een stil en verlaten stuifzand. Een tijd lang observeren leverde heel af en toe een enkele en of een paar wandelaars op. Wat me opviel dat ze alleen over de bestaande spaarzame gebaande paden in het terrein doorliepen, dus niet kris kras overal in het gebied.
Wij als Kootwijk Groen hebben, in tegenstelling tot de opstellers van het rapport dat ten grondslag ligt aan de provinciale maatregelen, de daadwerkelijk recreatiedruk gemeten op het Kootwijkerzand. Dat is een heel ander beeld dan verondersteld. Verwonderlijk is dat niet want in het rapport wordt recreatiedruk weergegeven vanuit modellen en niet vanuit daadwerkelijke metingen.
Voor liefhebbers van natuur en landschap is een hekwerk o.i.d. op het Kootwijkerzand - om een gebiedsdeel af te zetten - een nachtmerrie. Het beeld van neerlands trots, het grootste en misschien wel het mooiste stuifzandgebied te hebben, wordt geschonden.

Vogeldoelsoorten , wel/geen maatregelen Kootwijkerzand nodig
Met de monitoring is gekeken naar de vier vogeldoelsoorten en hun vogelbroedhabitat van de stuifzanden. Het zijn de duinpieper, de tapuit, de nachtzwaluw en de boomleeuwerik die zich in het gebied als soort zouden moeten herstellen. Ze staan als zodanig genoemd

In het onderliggend rapport van de Provincie. De duinpieper en de tapuit zijn als broedvogel al jarenlang op de Veluwe verdwenen; terugkeer mogen we niet verwachten aldus ecologen en (vogel)specialisten . Voor de nachtzwaluw zijn extra maatregelen niet nodig, de soort zit niet in de gevarenzone. De boomleeuwerik is door ons in het monitoringsgebied slechts een enkele keer waargenomen, wat toegeschreven kan worden aan het ontbreken van een optimaal broedhabitat. Een geschikt vogelbroedhabitat is er vrijwel niet meer ; dit mede tgv grootschalige beheer-werkzaamheden (plaggen) die er in de afgelopen jaren plaatsvonden. Pas na verloop van jaren is t.g.v. successie sprake van broedhabitat-verbetering.

Samenvatting, bevinding in het terrein, soorten en verstoring.

(1) Het gebiedsdeel Kootwijkerzand dat men wil afsluiten, blijkt uiterst rustig (geen verstoring)
(2) Er komt nagenoeg geen bedreigde fauna voor (*)
(3) De boomleeuweriken die er al voorkomen kunnen enige verstoring hebben (voorspelbaar gedrag).
(4) De verstoring, die er sporadisch is, is alleen nabij vast gebaande wegen in het zand. (uit de monitoring blijkt dat wandelaars over gebaande wegen in het terrein lopen).
(5) De wandelaars, vertonen een voorspelbaar gedrag . Lopen door, geen verblijf.

(*) Confronteer je een beheerder/boswachter met het bovenstaande dan weet de persoon een aantal insectennamen uit de hoge hoed te toveren. Deze soorten worden niet in onderliggende stukken genoemd. Bij nadere beschouwing komen die soorten op stuifzanden niet voor. Ook blijken ze soms algemeen voorkomend te zijn; het zijn geen rode lijst soorten.

Verdere afsluitplannen, wandel- en fietspaden

Graag zou ik willen reageren op de verdere voorgenomen afsluitingen van terreinen, en welke wandel- en fietspaden precies. Dat gaat niet. De Provincie geeft relevante informatie nog steeds niet vrij. Notabene in de periode van de zogenaamde inspraak voor belanghebbenden.

Ik wil u erop wijzen dat In de jaren’80 en ‘90 in de boswachterij Kootwijk al aan zonering is gedaan. Het padenpatroon is gewijzigd van fijn- naar grofmazig om tot meer rustige gebieden te komen. Het resultaat mag er zijn! Dat in andere delen van de Veluwe nog altijd een fijnmazige ontsluiting is, kan niet betekenen dat de omgeving van Kootwijk in de plannen van de recreatiezonering wordt getroffen! Ik ben bevreesd over het voortbestaan van die prachtige paden/paadjes waar je de natuur en het landschap nog echt kunt beleven. Als wandelgids bij Welzijn Barneveld weet ik als geen ander dat dit juist wandelaars aanspreekt.

Nog een voorbeeld, de grote stille heide tussen Kootwijk en Stroe, het Kootwijkseveld en de Stroese heide. De rustige wandelmogelijkheden om het grote heideterrein mee te maken is erg beperkt. Voor fietspaden geldt het zelfde. In dat licht vind ik het onjuist als bijv. het fietspad over de Kootwijkerdijk - de hei over - wordt opgeheven. Het pad is de directe fietsverbinding van Kootwijk naar Kootwijkerbroek; het wordt veel gebruikt voor woon-werk/school/bezoek/boodschappen doen. Natuurliefhebbers en recreanten maken er ook graag gebruik van.

Afsluitend wil ik nog memoreren

Opmerkelijk is dat in het rapport van de Provincie gewezen wordt op laagvliegende defensie helikopters. Gesteld wordt dat het niet erg is voor een broedende vogel want die keert kort na de verstoring weer terug op het nest. Daarentegen wordt bij verstoring door een recreant gezegd; 'ja maar één verstoring is ook een verstoring'. Voor bewoners is dit met twee maten meten niet te begrijpen.

We kunnen alleen maar concluderen dat het recreatiezoneringsplan zoals het er nu ligt louter bedoeld is voor de bühne, soortenherstel is hiermee niet te verwachten. Wat wel wordt bereikt, is weerstand bij de bewoners omdat zij zich miskend/niet gehoord voelen. Draagkracht voor de plannen in de huidige vorm mag dan ook niet verwacht worden.

- Als laatste wil ik u vragen kennis te willen nemen van onze stukken. Het zijn:
  1) Visie Recreatiezonering Kootwijk. Dr. Henri A. Thomassen, associate professor evolutionary ecology and conservation – aan de universiteit in Tübingen (D).
  2) Monitoring Kootwijkerzand. Aart Buurma, Kootwijk.
  3) Monitoring recreatiedruk in het Kootwijkerzand. Dr. Henri A. Thomassen, associate professor evolutionary ecology and conservation – aan de universiteit in Tübingen(D).